

2008-01-08

REMISSVAR

**Hela Sverige
ska leva!**

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kommunal kompetens i utveckling – remissvar på ”Betänkande av kommunala kompetensutredningen” SOU 2007:72

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva representerar fler än 4 000 lokala utvecklingsgrupper som med stort engagemang och med mycket ideellt arbete värnar om och utvecklar sin bygd. Grupperna verkar över hela landet och inom många kommunala kompetensområden och det är därför med särskilt intresse som Hela Sverige ska leva tar del av utredningens överväganden och förslag.

Utredningen tillsattes i syfte att ”anpassa den kommunala kompetensen till samhällsutvecklingen”. I direktiven berörs tyvärr inte specifikt frågeställningar kring kompetens och legitimitet av det omfattande arbete som byarörelsen utför inom normalt kommunala verksamhetsområden. Vi ser detta som en allvarlig brist i utredningen. Frågor kring den lokala demokratin och de politiska organisationernas allt större svårigheter att engagera medborgarna är en av de större och också negativa förändringarna i samhällsutvecklingen. Byarörelsens betydelse för kommunernas landsbygds- och glesbygdsdelar blir allt större, mycket beroende på att kommunerna har svårt att lämna traditionellt stuprörsagerande och dess ensidiga fokus på de centrala delarna som städer och tätorter. Den mer djupgående analysen av den lokala demokratin och det lokala engagemangets betydelse för kommunernas kompetens och arbetsformer, menar vi borde vara föremål för i en särskild utredning.

Några områden som omfattas av utredningen berör direkt eller indirekt byarörelsens kärnverksamhet. Vi ställer oss mycket positiva till en lagändring som gör det enklare för kommunerna att **medfinansiera projekt inom ramen för EG:s strukturfonder**. I en alltmer globaliserad värld, där samarbete och samverkan ofta är lösningen på viktiga samhällsfrågor, ska inte stelbenta lagar och regler få utgöra hinder för angelägna utvecklingsprojekt som också bekostas av EU-medel. Svårigheten att finna utrymme i den kommunala budgeten för medfinansiering är ett tillräckligt stort hinder att hantera. Även om kommunernas ekonomi generellt förbättrats så gäller detta inte alla kommuner, särskilt inte de små landsbygdskommunerna. En anpassning av kommunallagen enligt utredarens förslag bör bidra till att kommunen fokuserar mer på om ett projekt är viktigt än om det juridiskt är tillåtet att genomföra.

Vi delar också utredarens syn att **lokalt behov för näringsidkare** snarare ska hanteras som en infrastrukturfråga än som en fråga om företagsstöd. Förslaget motiveras bland annat av de särskilda svårigheter med lokalfinansiering som finns i glesbygd. Vi tror att en vidgad möjlighet för kommunen att tillhandahålla lokaler väsentligt ökar möjligheten till företagsetablering på orter där detta annars inte skulle ske. I sammanhanget vill vi lyfta fram det lokalt behov som finns för den verksamhet som drivs av många lokala utvecklingsgrupper runt om i vårt land. Det kan vara glesbygdsbutiker, olika former av boende för äldre, bensinstationer och andra servicefunktioner. Även om det troligen är mer traditionellt företagande som utredaren haft i åtanke så är den här verksamheten oerhört viktig för landsbygdens utveckling och livskraft. Om en lösning av lokalfrågorna också underlättas för den här verksamheten så är det mycket positivt.

Utredningen har sett över regelverk och rättspraxis för kommunens rätt att **stödja statlig verksamhet som vägar, järnvägar och högskoleverksamhet**. Även om staten har det hela och fulla ansvaret för sådan verksamhet har en rättspraxis utvecklats som gjort det möjligt för kommunen att ge stöd om man bedömt det som viktigt för kommunen. Hela Sverige ska leva har viss förståelse för kommunernas ambition att påverka och stödja verksamhet som är av stor betydelse för dess utveckling. Det är särskilt angeläget nu när staten är på reträtt från landsbygden inom många verksamhetsområden. Den ambitionen får däremot inte innebära att staten passar på att minska sitt ansvar och åtagande utan tvärtom att det möjliggör kloka kostnadseffektiva lösningar som ger en bra helhetslösning lokalt. Den reella minskningen av anslagen till väg- och järnvägsnätet är redan ett bekymmer i stora delar av landet. Ett ökat kommunalt engagemang kan och bör också ses som ett tydligt misstroende mot statens förmåga att klara sina åtaganden.

Med samma motiv som ovan kan kommunen **förskottera stöd till vägar** för att på det sättet tidigarelägga angelägna projekt. Vi har förståelse även för den ambitionen men vi delar utredarens uppfattning att reglerna behöver bli tydligare och att framförallt konsekvenserna analyseras. Risker är stora att de större välbeställda kommunerna styr igångsättandet av projekt och på det sättet binder statligt finansiering med senareläggning av andra angelägna projekt som följd. Att senareläggning och nedprioritering av vägprojekt ofta drabbar mindre välbeställda landsdelar finns det tyvärr många exempel på.

De frågor som utredningen i övrigt behandlar avstår vi från att mer ingående kommentera. Rent allmänt bifaller vi förslagen om ändring av de lagar och regler som nu lägger hinder i vägen för ett nödvändigt ökat samarbete över kommungränserna. Det är helt i linje med den samhällsutveckling som bygger på globalisering, samverkan och ett hållbarare samhälle.

Med vänliga hälsningar

Karl-Erik Nilsson
Ordförande
Hela Sverige ska leva

Staffan Bond
Verksamhetschef